

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM OSIGURANJIMA U PROMETU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. alineji 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 41/01 – pročišćeni tekst i 55/01 - ispravak).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI I POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM OVOGA ZAKONA PROISTEĆI

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, broj 151/05, dalje u tekstu: Zakon) sadrži odredbe o području primjene na obvezna osiguranja u prometu (osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja, osiguranje vlasnika, odnosno korisnika (vlasnika) vozila od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama (osiguranje od automobilske odgovornosti), osiguranje zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama i putnicima, osiguranje vlasnika, odnosno korisnika brodice na motorni pogon, odnosno jahte od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama.

Naime, Republika Hrvatska je početkom 2006. potpisala Sporazum o Europskom zajedničkom zračnom prostoru (ECAA Sporazum), kojeg je Hrvatski sabor ratificirao u svibnju 2008. Cilj Sporazuma je potpuna harmonizacija hrvatskog nacionalnog zakonodavstva u području zračnog prometa sa zakonodavstvom Europske unije. Potpisivanjem ovoga Sporazuma Republika Hrvatska se obvezala implementirati u svoje zakonodavstvo uredbu i direktive koje su obuhvaćene tim Sporazumom, sukladno fazama definiranim u Sporazumu. Jedna od Uredbi iz ECAA Sporazuma uređuje i pitanje iznosa obveznih osiguranja zračnog prijevoznika odnosno operatora zrakoplova, koje se uređuje Zakonom.

Iako je usklađivanje s odgovarajućim EU propisom (Uredba (EZ) br. 785/2004 Europskog parlamenta i vijeća od 21. travnja 2004. godine o zahtjevima za osiguranjima prema zračnim prijevoznicima i operatorima zrakoplova) u dijelu koji se odnosi na osiguranje zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama i putnicima u najvećem dijelu izvršeno kroz postojeći Zakon, zadnje Izvješće o procjeni provođenja ECAA Sporazuma je pokazalo kako je potrebno izvršiti još neke manje izmjene i dopune kako bi Zakon bio u potpunosti usklađen s EU Uredbom.

Slijedom navedenoga, donošenje ovoga Zakona, predstavlja jednu od mjera potrebnih za ispunjenje mjerila za zatvaranje u poglavlju 14. Prometna politika jer je u Zajedničkim stajalištem EU u poglavlju 14. iz travnja 2008. godine, kao mjerilo za zatvaranje poglavlja 14. u području zračnog prometa, određena obveza Republike Hrvatske da provede prvu fazu ECAA Sporazuma. U tom smislu, ovim se Zakonom vrši usklađivanje sa Uredbom 785/2004/EZ, a što predstavlja obvezu iz prve faze ECAA Sporazuma.

Slijedom navedenoga, donošenje ovoga Zakona, predstavlja jednu od mjera potrebnih za ispunjenje mjerila za zatvaranje u poglavlju 14. Prometna politika. Naime, Zajedničkim stajalištem EU u poglavlju 14. iz travnja 2008. godine, kao mjerilo za zatvaranje poglavlja 14. u području zračnog prometa, određena je obveza RH da provede prvu fazu ECAA Sporazuma. U tom smislu, ovim se Zakonom vrši usklađivanje sa Uredbom 785/2004/EZ, a što predstavlja obvezu iz prve faze ECAA Sporazuma.

Osim navedenoga usklađivanja, ovim Zakonom nomotehnički su dorađene pojedine odredbe Zakona u cilju preciznije i jasnije primjene Zakona.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstava iz državnog proračuna.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOME POSTUPKU

Sukladno članku 161. Poslovnika Hrvatskog sabora predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku, jer se Zakon donosi radi usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije iz područja koje uređuje zračni promet.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIH OSIGURANJIMA U PROMETU

Članak 1.

U Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, broj 151/05), u članku 2. stavku 1. točki 3. riječi: „(u daljnjem tekstu: vlasnika)“ brišu se.

Članak 2.

U članku 3. stavku 1. točke 9. i 10. mijenjaju se i glase:

„9. *vozilo* je svako motorno odnosno priključno vozilo koje podliježe obvezi registracije, te po propisima o registraciji mora imati prometnu dozvolu,

10. *osigurana svota* je iznos do kojega je osiguran imovinski interes, posebno za štete na stvarima te posebno za štete na osobama,“.

U točki 14. iza riječi: „razdoblje od“ dodaje se riječ: „najviše“.

Točke 16. i 17. mijenjaju se i glase:

„16. *zračni prijevoznik* je poduzetnik koji posjeduje valjanu operativnu licencu ili jednakovrijedan dokument,

17. *operator zrakoplova* je osoba ili tijelo, a nije zračni prijevoznik, koji kontinuirano ima mogućnost stvarne uporabe ili operiranja zrakoplovom; fizička ili pravna osoba na koju je zrakoplov registriran pretpostavlja se da je operator zrakoplova osim ako dokaže da je operator neka druga fizička ili pravna osoba,“.

U točki 18. alineja prva, mijenja se i glasi:

„- putnika i njegovu osobnu prtljagu koja se nalazi u kabini zrakoplova, je vrijeme prijevoza putnika zrakoplovom, uključujući njihov ukrcaj i iskrcaj,“.

Točka 22. mijenja se i glasi:

„22. *područje država članica Sustava zelene karte osiguranja* je područje država potpisnica Kretskog sporazuma,“.

Točka 24. mijenja se i glasi:

„24. *područje na kojem je vozilo uobičajeno stacionirano* je područje države članice Multilateralnog sporazuma:

- čiju registarsku pločicu vozilo nosi, bez obzira jesu li pločice trajne ili privremene,
- u kojoj su izdane tablice osiguranja ili znak raspoznavanja sličan registarskoj pločici koju vozilo nosi u slučaju kada registracija za određeni tip vozila nije potrebna,
- u kojoj vlasnik vozila ima prebivalište u slučaju kada za određeni tip vozila nije potrebna registarska pločica niti tablica osiguranja niti drugi znak raspoznavanja sličan registarskoj pločici,

– u kojoj se prometna nezgoda dogodila u slučaju kada vozilo koje je sudjelovalo u prometnoj nezgodi nema nikakvu registarsku pločicu ili ima registarsku pločicu koja ne odgovara ili više ne odgovara vozilu, “

Iza točke 30. stavlja se zarez i dodaju se točke 31. i 32. koje glase:

„31. *komercijalna operacija* je operacija za naknadu i/ili najam,

32. *ECAA sporazum* je mnogostrani sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunjske, Republike Srbije i Misije privremene Uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora.“

Članak 3.

U članku 8. stavku 6. iza riječi: „osiguranju za“ dodaje se riječ: „najviše“.

Članak 4.

U članku 17. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Ugovor iz stavka 1. ovoga članka dužni su sklopiti:

1. vlasnici autobusa kojima se obavlja javni prijevoz u gradskom, međugradskom i međunarodnom linijskom i izvanlinijskom prometu,
2. vlasnici autobusa koji prevoze radnike na posao i s posla te autobusa kojim se prevoze turisti,
3. vlasnici taksi automobila i rent-a-car vozila kad se iznajmljuju s vozačem,
4. vlasnici tračnih vozila za prijevoz putnika,
5. vlasnici svih vrsta pomorskih, jezerskih i riječnih plovila, uključujući skele i splavove, koji na redovitim linijama slobodno prevoze putnike, uključujući krstarenje i prijevoz turista,
6. vlasnici svih vrsta plovila iz točke 5. ovoga članka koja se iznajmljuju s najmanje jednim članom posade,
7. zračni prijevoznici odnosno operatori zrakoplova kojima se obavlja prijevoz osoba i stvari u javnom zračnom prometu,
8. vlasnici svih ostalih prijevoznih sredstava, bez obzira na vrstu pogona, kojima se uz naplatu prijevoza prevoze putnici u javnom prometu.“

Članak 5.

U članku 18. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Putnik iz stavka 1. ovoga članka je i svaka osoba koja se u zrakoplovu iz članka 17. stavka 2. točke 7. nalazi uz pristanak zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova, osim članova letačke i kabinske posade zrakoplova koji su u službi za vrijeme leta zrakoplova.“

Članak 6.

U članku 22. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glase:

„(3) Ugovorom o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka pokrivena šteta su štete nastale od vozila koja se kreću javnim cestama i ostalim površinama na kojima se odvija promet a koja podliježu obvezi registracije te po propisima o registraciji moraju imati prometnu dozvolu.

Dosadašnji stavci 3. do 8. postaju stavci 4. do 9.

Članak 7.

U članku 36. stavak 5. briše se, a dosadašnji stavak 6. postaje stavak 5.

Članak 8.

Naslov Glave IV. mijenja se i glasi:

„OSIGURANJE ZRAČNOG PRIJEVOZNIKA, ODNOSNO OPERATORA ZRAKOPLOVA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE NANESENE TREĆIM OSOBAMA I PUTNICIMA“.

Članak 9.

Članak 39. mijenja se i glasi:

„(1) Odredbe ovoga Zakona o obvezi sklapanja ugovora o osiguranju zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama i putnicima primjenjuju se na sve zračne prijevoznike odnosno operatore zrakoplova koji lete unutar, u, iz ili preko teritorija Republike Hrvatske ako posebnim propisom ili međunarodnim sporazumom koji obvezuje Republiku Hrvatsku nije drugačije određeno.

(2) Ugovorom o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka pokrivena su:

1. štete trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari za vrijeme leta zrakoplova,
2. štete zbog smrti, tjelesne ozljede ili narušavanja zdravlja putnika za vrijeme leta zrakoplova,
3. štete zbog gubitka, odnosno oštećenja osobnih stvari putnika koje se nalaze u kabini zrakoplova,
4. štete zbog gubitka odnosno oštećenja tereta i predane prtljage.

(3) Treća osoba je svaka pravna ili fizička osoba osim putnika i članova letачke i kabinske posade zrakoplova za vrijeme leta zrakoplova.

(4) Putnik iz stavka 2. točke 2. ovoga članka je svaka osoba koja se prevozi zrakoplovom uz pristanak zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova, osim članova letачke i kabinske posade zrakoplova koji su u službi za vrijeme leta zrakoplova.

(5) Ugovor o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka ne mora pokrivati štete iz stavka 2. točke 3. i 4. ovoga članka ako se zrakoplov ne koristi u komercijalne svrhe.

(6) Ugovorom o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka pokrivena su i štete zbog rizika rata, terorizma, otmice, sabotage, nezakonitog prisvajanja zrakoplova i građanske pobune.

(7) Iznimno od odredbe stavka 6. ovoga članka, ugovor o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka ne mora pokrivati štete zbog rizika rata i terorizma za:

- a) državne zrakoplove kako su definirani u članku 3(b) Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, potpisane u Chicagu 7. prosinca 1944.;
- b) zrakoplovne modele kojima MTOM iznosi do 20 kg;
- c) letjelice koje polijeću s nogu pilota (uključujući motorne parajedrilice i ovjesne jedrilice)
- d) vezane balone
- e) zmajeve
- f) padobrane (uključujući vučene padobrane)
- g) zrakoplove (uključujući jedrilice) kojima MTOM iznosi do 500 kg, i mikrolake zrakoplove, koji:
 - se koriste u nekomercijalne svrhe, ili
 - se koriste za obuku pilota, lokalno, koji ne uključuju prelazak državne granice.

(8) Zračni prijevoznik, odnosno operator zrakoplova koji leti unutar, u, iz ili preko teritorija Republike Hrvatske mora imati važeći ugovor o osiguranju od odgovornosti za štete iz stavka 2. ovoga članka, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

(9) Iznimno od odredbe stavka 8. ovoga članka, zračni prijevoznik koji nije iz Republike Hrvatske odnosno države stranke ECAA Sporazuma odnosno čiji zrakoplov je registriran izvan teritorija neke od država stranaka ECAA Sporazuma i čiji letovi ne uključuju slijetanje na teritorij ili uzlijetanje s teritorija Republike Hrvatske, nego samo vrše prelet preko teritorija Republike Hrvatske ne mora ugovorom o osiguranju imati pokrivena štete iz stavka 2. točke 2., 3. i 4. ovoga članka.

(10) Odredbe članka 29., 30., 31., 32., 33. i 34. ovoga Zakona kojima se uređuje osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama, odgovarajuće se primjenjuju na osiguranje zrakoplova od odgovornosti za štetu nanosenu trećim osobama i putnicima. “.

Članak 10.

U članku 40. stavku 2. točki 1. podtočka a) mijenja se i glasi:

„a) za letjelice koje polijeću s nogu pilota 10.000 SDR,“

U podtočki c) alineji prvoj riječi: „od 20“ brišu se.

Točke 3. i 4. mijenjaju se i glase:

„3. za prtljagu 1.000 SDR,
4. za teret, po kg 17 SDR.“.

Članak 11.

U članku 71. stavku 1. riječi: „članka 36. stavka 6.“ zamjenjuju se riječima: „članka 36. stavka 5.“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanje na snagu

Članak 12.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Predložena izmjena predstavlja usklađivanje sa Uredbom (EZ) br. 785/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. godine o zahtjevima za osiguranjima prema zračnim prijevoznicima i operatorima zrakoplova u smislu da Uredba razlikuje i odvojeno koristi pojmove „zračni prijevoznik odnosno operator zrakoplova“ koji nikako ne mogu biti objedinjeni pod zajednički pojam „vlasnik“ budući da taj odnos u nekim slučajevima nije uvjet. Ostale izmjene su nomotehničke kojima se jasnije definiraju pojmovi.

Uz članak 2.

Predložene odredbe predstavljaju usklađivanje sa definicijama pojmova iz Uredbe (EZ) br. 785/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. godine o zahtjevima za osiguranjima prema zračnim prijevoznicima i operatorima zrakoplova. Stoga je definiran niz novih pojmova ili su postojeći pojmovi izmijenjeni sukladno pravnoj stečevini EU. Osim navedenoga uređeni su i pojmovi *vozila, osigurana svota, područje država članica Sustava zelene karte osiguranja te područje na kojem je vozilo uobičajeno stacionirano* radi boljeg i preciznijeg izričaja

Uz članak 3.

Odredbama ovoga članka precizira se izričaj u 8. stavku 6. na način da se jasno propisuje da se prava i obveze po isteku ugovora o osiguranju mogu produžiti za najviše 30 dana u slučaju kada ugovaratelj osiguranja najmanje tri dana prije isteka trajanja osiguranja nije izvijestio da ne želi produžiti ugovor o osiguranju.

Uz članak 4.

Predloženom izmjenom željelo se u članku 17. stavku 2. napraviti razliku između „vlasnika“ drugih prijevoznih sredstava kako su definirani u ovom stavku i „zračnog prijevoznika odnosno operatora zrakoplova“ koji su specifični u odnosu na zrakoplove, budući da kategorija „vlasnika“ nije odgovarajuća u tom slučaju.

Uz članak 5.

Predloženom izmjenom usklađen je pojam putnika u smislu prethodnih zamjena pojma „vlasnik“ u odgovarajući pojam „zračni prijevoznik, odnosno operator zrakoplova“.

Uz članak 6.

Ovim dopunama u članku 22. Zakona jasnije se uređuje koje i kakve su štete pokrivena osiguranjem.

Uz članak 7.

Brisanjem stavka 5. u članku 36. nomotehnički se uređuje izričaj odnosno usklađuje tekst odredbi sa stavkom 1. članka 36.

Uz članak 8. i 9.

Ovim je odredbama izmijenjen naslov glave IV. i članak 39. Zakona tako što su postojeće odredbe sadržajno usklađene sa odgovarajućim odredbama Uredbe(EZ) br. 785/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. godine o zahtjevima za osiguranjima prema zračnim prijevoznicima i operatorima zrakoplova a vezano uz izmjene definicije pojmova zračnog prijevoznika i operatora zrakoplova.

Uz članak 10.

Predloženim izmjenama je članak 40. Zakona usklađen sa odgovarajućim člankom Uredbe i sa Konvencijom o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz (Montrealska konvencija), usvojenom na Diplomatskoj konferenciji država članica Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (ICAO), u Montrealu, dana 28. svibnja 1999. godine vezano za propisani iznos posebnih prava vučenja (SDR) za štete nastale na prtljazi i teretu. Postojeće rješenje u Zakonu nije u skladu s Montrealskom konvencijom obzirom da svu prtljagu, a ne kako je propisano za osobnu prtljagu. Također, Montrealska konvencija propisuje iznos od 17 SDR za teret, a ne kao do sada i za predanu prtljagu.

Uz članak 11.

Ovim se izmjenama u članku 71. nomotehnički usklađuje tekst sa izmjenama članka 36. Zakona.

Uz članak 12.

Ovim se odredbama uređuje stupanje na snagu ovoga Zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEGA ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU

Članak 2.

(1) Obvezna osiguranja u prometu jesu:

1. osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja,
2. osiguranje vlasnika, odnosno korisnika (u daljnjem tekstu: vlasnika) vozila od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama (u daljnjem tekstu: osiguranje od automobilske odgovornosti),
3. osiguranje zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova (u daljnjem tekstu: vlasnika) od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama i putnicima,
4. osiguranje vlasnika, odnosno korisnika (u daljnjem tekstu: vlasnika) brodice na motorni pogon (u daljnjem tekstu: brodice), odnosno jahte od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama.

(2) Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na prijevozna sredstva Oružanih snaga Republike Hrvatske.

(3) Za naknadu štete koja je nastala uporabom prijevoznog sredstva iz stavka 2. ovoga članka jamči Republika Hrvatska.

Pojmovi

Članak 3.

(1) Pojedini pojmovi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje:

1. »*prometna nezgoda*« je događaj kod kojega je šteta nastala zbog uporabe prijevoznog sredstva,
2. »*prijevozno sredstvo*« je vozilo, zrakoplov, brodica, odnosno jahta,
3. »*korisnik prijevoznog sredstva*« je fizička ili pravna osoba koja voljom vlasnika stvarno raspolaže prijevoznim sredstvom,
4. »*ugovaratelj osiguranja*« je osoba koja je s društvom za osiguranje sklopila ugovor o osiguranju,
5. »*osiguranik*« je osoba čiji je imovinski interes osiguran,
6. »*vozač*« je osoba koja upravlja prijevoznim sredstvom,
7. »*odgovorni osiguratelj*« je društvo za osiguranje s kojim je vlasnik prijevoznog sredstva, a kojim je prouzročena šteta, sklopio ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu nanosenu trećim osobama,
8. »*oštećena osoba*« je svaka osoba kojoj je nanosena šteta na stvarima i/ili na osobama, koja na temelju ovoga Zakona ima pravo podnijeti odštetni zahtjev,
9. »*vozilo*« je svako motorno vozilo, odnosno svako priključno vozilo,
10. »*motorno vozilo*« je svako vozilo koje se pokreće snagom vlastitog motora, osim vozila koja se kreću po tračnicama,
11. »*priključno vozilo*« je svako vozilo namijenjeno da ga vuče motorno vozilo,
12. »*neosigurano vozilo*« je vozilo iz točke 9. ovoga članka za koje nije sklopljen ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti ili je trajanje osiguranja isteklo, a ugovor o osiguranju nije produžen ni u počeknom roku,
13. »*nepoznato vozilo*« je vozilo iz točke 9. ovoga članka koje nije bilo moguće identificirati, kao ni njegova odgovornog osiguratelja,
14. »*počekni rok*« je razdoblje od 30 dana nakon isteka ugovora o osiguranju u kojem se prava i dužnosti iz ugovora o osiguranju produžuju,
15. »*zrakoplov*« je svaka naprava koja se održava u atmosferi zbog reakcije zraka osim reakcije zraka u odnosu na Zemljinu površinu,
16. »*zračni prijevoznik*« je subjekt koji ima svjedodžbu o sposobnosti ili drugu odgovarajuću dozvolu za rad u zračnom prometu,

17. »operator zrakoplova« je osoba koja stalno odlučuje o upotrebi ili radu zrakoplova, odnosno na koju je zrakoplov evidentiran u Hrvatskom registru civilnih zrakoplova, odnosno drugom odgovarajućem registru zrakoplova,

18. »let zrakoplova« u odnosu na:

– putnika i njegovu osobnu prtljagu koja se nalazi u kabini zrakoplova je vrijeme prijevoza putnika zrakoplovom,

– teret i predanu prtljagu je vrijeme prijevoza prtljage i tereta od trenutka predaje prtljage ili tereta zračnom prijevozniku do trenutka njihove isporuke ovlaštenom primatelju,

– treće osobe je uporaba zrakoplova od trenutka davanja snage motorima u svrhu vožnje po površini zemlje (tlu) ili stvarnog uzlijetanja do trenutka kada je zrakoplov na površini zemlje (tlu), a njegovi motori su potpuno zaustavljeni, kao i kretanje zrakoplova pomoću vozila za tegljenje ili potiskivanje odnosno pomoću sila koje su tipične za pogon ili uzgon zrakoplova, osobito zračnih struja,

19. »brodica« je plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji nije brod ili jahta, a čija ukupna snaga potisnih strojeva prelazi 15 kW, određen u članku 5. točki 15. Pomorskog zakonika (»Narodne novine«, br. 181/04.),

20. »jahta« je plovni objekt za šport i razonodu čija je duljina veća od 12 metara te koji je osim posade ovlašten prevoziti najviše 12 putnika, određen u članku 5. točki 20. Pomorskog zakonika (»Narodne novine«, br. 181/04),

21. »teritorij Europske unije« je područje država članica Europske unije,

22. »područje država članica Sustava zelene karte osiguranja« je teritorij Europske unije, područje država EEA (Europski gospodarski prostor) koje nisu članice Europske unije (Island, Norveška i Lihtenštajn) te Andore i Švicarske,

23. »Multilateralni sporazum« je sporazum sklopljen između nacionalnih ureda za osiguranje država članica EEA (Europskog gospodarskog prostora) i drugih pridruženih država po kojem se službena registarska pločica države članice u kojoj je vozilo uobičajeno stacionirano smatra dokazom o postojanju valjanog osiguranja od automobilske odgovornosti,

24. »područje na kojem se vozilo uobičajeno nalazi« predstavlja teritorij države članice Europske unije:

– čiju registarsku pločicu vozilo nosi, bez obzira jesu li pločice trajne ili privremene,

– u kojoj su izdane tablice osiguranja ili znak raspoznavanja sličan registarskoj pločici koju vozilo nosi u slučaju kada registracija za određeni tip vozila nije potrebna,

– u kojoj korisnik vozila ima prebivalište u slučaju kada za određeni tip vozila nije potrebna registarska pločica niti tablica osiguranja niti drugi znak raspoznavanja sličan registarskoj pločici,

– u kojoj se prometna nezgoda dogodila u slučaju kada vozilo koje je sudjelovalo u prometnoj nezgodi nema nikakvu registarsku pločicu ili ima registarsku pločicu koja ne odgovara ili više ne odgovara vozilu,

25. »Kretski sporazum« je sporazum kojim se uređuju međusobni odnosi između nacionalnih ureda za osiguranje država članica Sustava zelene karte osiguranja,

26. »Zelena karta osiguranja« je međunarodna karta osiguranja od automobilske odgovornosti koju izdaje nacionalni ured za osiguranje kao dokaz o postojanju valjanog osiguranja od automobilske odgovornosti na području država članica Sustava zelene karte osiguranja,

27. »kamata« u smislu ovoga Zakona je zakonska zatezna kamata koju plaća dužnik kada novčanu obvezu ne izvrši u propisanom roku,

28. »Posebno pravo vučenja (Special Drawing Rights; dalje u tekstu: SDR)« je obračunska jedinica koju određuje Međunarodni monetarni fond,

29. »Najviša dopuštena masa zrakoplova pri uzlijetanju (Maximum Take Off Mass, dalje u tekstu: MTOM)« je najviša dopuštena masa zrakoplova pri uzlijetanju koja odgovara certificiranoj masi specifičnoj za svaki tip zrakoplova i koja je utvrđena u svjedodžbi o plovidbenosti zrakoplova,

30. »Nadzorno tijelo« je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga osnovana posebnim zakonom.

Ugovor o obveznom osiguranju i njegov učinak

Članak 8.

- (1) Društvo za osiguranje dužno je sklopiti ugovor o osiguranju sukladno ovome Zakonu i uvjetima za osiguranje, odnosno cjenicima premija osiguranja.
- (2) Društvo za osiguranje ne može odbiti ponudu za sklapanje ugovora o osiguranju ako ponuditelj prihvaća uvjete pod kojima društvo za osiguranje provodi tu vrstu osiguranja.
- (3) Uvjeti za osiguranje sastavni su dio ugovora o osiguranju te ih je društvo za osiguranje pri sklapanju ugovora o osiguranju dužno uručiti ugovaratelju osiguranja.
- (4) Uvjetima za osiguranje utvrđuju se odnosi između ugovornih strana koji nisu ili nisu u potpunosti utvrđeni ovim Zakonom.
- (5) Obveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju počinje po isteku 24-tog sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao početak osiguranja, a prestaje po isteku 24-tog sata koji je u ispravi o osiguranju naveden kao dan isteka trajanja osiguranja, ako nije drugačije ugovoreno.
- (6) Kod ugovora o osiguranju sklopljenog na jednu ili više godina, prava i obveze iz ugovora o osiguranju produžuju se nakon isteka ugovora o osiguranju za 30 dana (počekni rok) ako društvu za osiguranje najmanje tri dana prije isteka trajanja osiguranja nije uručena izjava ugovaratelja osiguranja da ne pristaje na produženje ugovora o osiguranju.
- (7) Ako se u počeknom roku iz stavka 6. ovoga članka dogodi osigurani slučaj, ugovaratelj osiguranja obavezan je platiti premiju osiguranja za cijelu sljedeću godinu osiguranja.
- (8) Ako u počeknom roku iz stavka 6. ovoga članka ugovaratelj osiguranja sklopi ugovor o osiguranju s drugim društvom za osiguranje, prethodni osiguratelj ima pravo na premiju osiguranja za razdoblje do dana sklapanja ugovora o osiguranju s drugim društvom za osiguranje, i to razmjerno razdoblju njegova osigurateljnog pokrića.
- (9) Ako društvo za osiguranje utvrdi da je vlasniku prijevoznog sredstva isteklo osigurateljno pokriće, dužno je o tome obavijestiti nadležno tijelo unutarnjih poslova u roku od 15 dana.
- (10) Ako društvo za osiguranje utvrdi da je vlasniku prijevoznog sredstva isteklo osigurateljno pokriće, dužno je o tome obavijestiti Informacijski centar Hrvatskog ureda za osiguranje u roku od 15 dana.

Obveza sklapanja ugovora o osiguranju

Članak 17.

- (1) Vlasnici prijevoznih sredstava koja se koriste za prijevoz putnika u javnom prometu dužni su sklopiti ugovor o osiguranju putnika od posljedica nesretnog slučaja.
- (2) Ugovor iz stavka 1. ovoga članka dužni su sklopiti vlasnici:
 1. autobusa kojima se obavlja javni prijevoz u gradskom, međugradskom i međunarodnom linijskom i izvanlinijskom prometu,
 2. autobusa koji prevoze radnike na posao i s posla te autobusa kojim se prevoze turisti,
 3. taksi automobila i rent-a-car vozila kad se iznajmljuju s vozačem,
 4. tračnih vozila za prijevoz putnika,
 5. svih vrsta pomorskih, jezerskih i riječnih plovila, uključujući skele i splavove, koji na redovitim linijama slobodno prevoze putnike, uključujući krstarenje i prijevoz turista,
 6. svih vrsta plovila iz točke 5. ovoga članka koja se iznajmljuju s najmanje jednim članom posade,
 7. zrakoplova kojima se obavlja prijevoz osoba i stvari u javnom zračnom prometu,
 8. svih ostalih prijevoznih sredstava, bez obzira na vrstu pogona, kojima se uz naplatu prijevoza prevoze putnici u javnom prometu.

Putnici u prijevoznom sredstvu

Članak 18.

- (1) Putnicima se smatraju osobe koje se radi putovanja nalaze u jednom od prijevoznih sredstava određenih za obavljanje javnog prometa, bez obzira na to jesu li već kupile voznu kartu, a također i osobe koje se nalaze u krugu kolodvora, pristaništa i zrakoplovne luke ili u neposrednoj blizini prijevoznog sredstva prije ukrcavanja, odnosno nakon iskrcavanja, koje su namjeravale putovati određenim prijevoznim sredstvom ili su njime putovale, osim osoba koje su zaposlene na prijevoznom sredstvu.
- (2) Putnicima iz stavka 1. ovoga članka smatraju se i osobe koje imaju pravo na besplatnu vožnju.
- (3) Putnicima iz stavka 1. ovoga članka ne smatraju se osobe koje se u zrakoplovu iz članka 17. stavka 2. točke 7. ovoga Zakona nalaze bez pristanka vlasnika zrakoplova, a ni članovi letačke i kabinske posade zrakoplova.

Obveza sklapanja ugovora o osiguranju

Članak 22.

- (1) Vlasnik vozila dužan je sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom vozila može nanijeti trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari.
- (2) Ugovorom o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka pokrivena su i štete zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari putnika u vozilu kojim je prouzročena šteta.
- (3) Osiguranje od automobilske odgovornosti ne pokriva štetu na stvarima koje je vlasnik vozila, kojim je prouzročena šteta, preuzeo radi prijevoza, a nalazile su se u vozilu ili na vozilu kojim je prouzročena šteta.
- (4) Osiguranje od automobilske odgovornosti pokriva štetu nastalu od vučnog vozila kao i štetu nastalu od priključnog vozila.
- (5) Ako je šteta nastala od vučnog ili priključnog vozila dok su oba vozila bila spojena i činila jednu cjelinu ili ako je šteta nastala tijekom vožnje nakon odvajanja priključnog vozila, za štetu trećim osobama solidarno odgovaraju vlasnici obaju vozila, pa oštećena osoba može podnijeti odštetni zahtjev ili osiguratelju vučnog vozila ili osiguratelju priključnog vozila.
- (6) Društvo za osiguranje koje je na temelju stavka 5. ovoga članka oštećenoj osobi nadoknadilo štetu, ima pravo na naknadu isplaćenog iznosa, kamatu i troškove od osiguratelja vučnog, odnosno priključnog vozila ako postoji odgovornost njegovog osiguranika za štetu i u okviru njegove odgovornosti.
- (7) Društvo za osiguranje dužno je na zahtjev svog osiguranika izdati potvrdu o eventualno postavljenim odštetnim zahtjevima trećih osoba na temelju osiguranja od automobilske odgovornosti svog osiguranika.
- (8) Potvrda iz stavka 7. ovoga članka mora pokrivati razdoblje od najmanje pet godina postojanja osigurateljnog pokrića, a društvo za osiguranje dužno ju je izdati u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Pravo na naknadu štete po osnovi graničnog osiguranja

Članak 36.

- (1) Oštećena osoba kojoj je šteta nanesena uporabom vozila inozemne registracije koje je osigurano kod osobe iz članka 35. stavka 1. ovoga Zakona može podnijeti odštetni zahtjev osiguratelju koji je izdao policu osiguranja ili Hrvatskom uredu za osiguranje.
- (2) Oštećena osoba ima pravo zahtijevati naknadu štete najviše do iznosa iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Ako je oštećena osoba odštetni zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnijela osiguratelju koji je izdao policu osiguranja, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 11., 12. i 14. ovoga Zakona.

(4) Ako je oštećena osoba odštetni zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnijela Hrvatskom uredu za osiguranje, na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 15. ovoga Zakona.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka, Hrvatski ured za osiguranje ima pravo na naknadu od osiguratelja koji je izdao policu osiguranja, i to isplaćenog iznosa štete, kamatu i troškove.

(6) Oštećena osoba može odštetni zahtjev podnijeti i nacionalnom uredu države u kojoj je nastao štetni događaj, a koji jamči za obveze najviše do iznosa osigurateljnog pokrića propisanog u njegovoj državi.

GLAVA IV.

OSIGURANJE VLASNIKA ZRAKOPLOVA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE NANESENE TREĆIM OSOBAMA I PUTNICIMA

Dužnost sklapanja ugovora o osiguranju

Članak 39.

(1) Vlasnik zrakoplova upisanog u Hrvatski registar civilnih zrakoplova dužan je sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štete koje zrakoplov može nanijeti trećim osobama i putnicima.

(2) Ugovorom o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka pokrivena su:

1. štete trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari za vrijeme leta zrakoplova,

2. štete zbog smrti, tjelesne ozljede ili narušavanja zdravlja putnika za vrijeme leta zrakoplova,

3. štete zbog gubitka, odnosno oštećenja osobnih stvari putnika koje se nalaze u kabini zrakoplova,

4. štete zbog gubitka odnosno oštećenja tereta i predane prtljage.

(3) Treća osoba je svaka osoba osim putnika i članova letачke i kabinske posade zrakoplova za vrijeme leta zrakoplova.

(4) Putnik iz stavka 2. točke 2. ovoga članka je svaka osoba koja se prevozi zrakoplovom uz pristanak zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova, osim članova letачke i kabinske posade zrakoplova koji su u službi za vrijeme leta zrakoplova.

(5) Ugovor o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka ne mora pokrivati štete iz stavka 2. točke 3. i 4. ovoga članka ako se zrakoplov ne koristi u komercijalne svrhe.

(6) Ugovorom o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka pokrivena su i štete zbog rizika rata i terorizma.

(7) Iznimno od odredbi stavka 6. ovoga članka, za zrakoplove kojima MTOM iznosi do 500 kg ugovor o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka ne mora pokrivati štete zbog rizika rata i terorizma.

(8) Vlasnik inozemnog zrakoplova koji obavlja let zrakoplova u zračnom prostoru Republike Hrvatske mora imati važeći ugovor o osiguranju od odgovornosti za štete iz stavka 2. ovoga članka, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

(9) Iznimno od odredbi stavka 8. ovoga članka, vlasnik zrakoplova koji nije iz Republike Hrvatske odnosno države članice Europske unije odnosno čiji zrakoplov je registriran izvan teritorija Europske unije i čiji letovi ne uključuju slijetanje na teritorij ili uzlijetanje s teritorija Europske unije, nego samo izvršavanje leta u zračnom prostoru Republike Hrvatske ne mora ugovorom o osiguranju imati pokrivena štete iz stavka 2. točke 2., 3. i 4. ovoga članka.

(10) Odredbe članka 29., 30., 31., 32., 33. i 34. ovoga Zakona kojima se uređuje osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama, odgovarajuće se primjenjuju na osiguranje vlasnika zrakoplova od odgovornosti za štetu nanese trećim osobama i putnicima.

Obveza društva za osiguranje i osigurana svota

Članak 40.

(1) Obvezu društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju iz članka 39. stavka 1. ovoga Zakona predstavlja osigurana svota važeća na dan štetnog događaja, ako ugovorom o osiguranju nije određena viša osigurana svota.

(2) Najniža osigurana svota po jednom štetnom događaju određena ugovorom o osiguranju iz stavka 1. ovoga članka iznosi:

1. za štete trećim osobama:

a) za parajedrilice i motorne jedrilice, te ovjesne jedrilice

kojima MTOM iznosi više od 20 kg 10.000 SDR,

b) za slobodne balone s posadom 20.000 SDR,

c) za zrakoplove kojima MTOM iznosi:

– od 20 do 500 kg 750.000 SDR,

– od 501 do 1000 kg 1.500.000 SDR,

– od 1.001 do 2.700 kg 3.000.000 SDR,

– od 2.701 do 6000 kg 7.000.000 SDR,

– od 6.001 do 12.000 kg 18.000.000 SDR,

– od 12.001 do 25.000 kg 80.000.000 SDR,

– od 25.000 kg do 50.000 kg 150.000.000 SDR,

– od 50.001 kg do 200.000 kg 300.000.000 SDR,

– od 200.001 kg do 500.000 kg 500.000.000 SDR,

– iznad 500.001 kg 700.000.000 SDR,

2. za pojedinog putnika 250.000 SDR,

3. za osobne stvari putnika koje se nalaze

u kabini zrakoplova 1.000 SDR,

4. za teret i predanu prtljagu, po kg 17 SDR.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. točke 2. ovoga članka, najniža osigurana svota po jednom štetnom događaju određena ugovorom o osiguranju iz članka 39. stavka 1. ovoga Zakona za zrakoplove kojima MTOM iznosi 2.700 kg ili manje koji se ne koristi u komercijalne svrhe za pojedinog putnika iznosi 100.000 SDR.

(4) Odluku o povećanju osigurane svote iz stavka 2. ovoga članka donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog nadzornog tijela.

(5) Odluka iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Prestanak važenja propisa

Članak 71.

(1) Od dana prijema Republike Hrvatske u članstvo Europske unije početak će se primjenjivati odredbe članka 30. stavka 3., članka 36. stavka 6., članka 37., članka 44. stavka 1. točke 2. i 7., članka 47. do 50., članka 52. stavka 2. točke 6., članka 54. i 55. te članka 57. do 59. ovoga Zakona.

(2) Do dana iz stavka 1. ovoga članka odredbe članka 32. stavka 1. i članka 35. stavka 1. ovoga Zakona na odgovarajući način primjenjuju se samo na teritoriju Republike Hrvatske.

(3) Članak 68. ovoga Zakona prestaje važiti 31. prosinca 2007.